

Mnenje Evropskega odbora regij – Afriška prašičja kuga in evropski trg svinjine

(2020/C 39/13)

Poročevalec: Sławomir SOSNOWSKI (PL/EPP), član regionalne skupščine, Lublinsko vojvodstvo

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Politično ozadje

1. ugotavlja, da je afriška prašičja kuga grožnja in izziv na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni, zato mora Evropski odbor regij kot institucija, ki zastopa glas regionalnih in lokalnih skupnosti v Evropski uniji, ta problem obravnavati ter sodelovati pri mobilizaciji vseh zainteresiranih strani v boju proti temu zelo nevarnemu virusu;
2. poudarja, da so zaradi izbruha afriške prašičje kuge v Evropi, predvsem v srednji in vzhodni, ogroženi okolje, gospodarstvo in, kar je najbolj zaskrbljujoče, ljudje, ki živijo na podeželskih območjih in se ukvarjajo s prašičerejo;
3. meni, da je boj proti afriški prašičji kugi povezan s cilji skupne kmetijske in okoljske politike, vendar tudi s cilji na drugih političnih področjih in v okviru programov financiranja, ki med drugim obravnavajo družbene izzive in regionalni razvoj, s čimer je zagotovljen skladen pristop med sektorji. V okviru proračuna za kmetijstvo za leto 2020 podpira ukrepe za boj proti afriški prašičji kugi ter predlog, da se 50 milijonov EUR nameni za izredne ukrepe in 28 milijonov EUR za razvoj cepiva oziroma zdravila proti tej bolezni;
4. ugotavlja, da je afriška prašičja kuga izziv na mednarodni ravni. Glede na grožnjo, ki jo ta bolezen pomeni za podeželska območja, kmetijstvo in predelavo kmetijskih proizvodov, bi morale evropske regije izkazati solidarnost. Če se bo virus širil tako hitro kot zdaj, lahko pride do zloma evropskega trga svinjine, več sto tisoč kmetov pa bo ostalo brez vira za preživljanje. Ne gre več le za lokalni ali regionalni problem, temveč za vseevropsko grožnjo. Trenutno je bolezen prisotna v več evropskih državah:

- Poljska (1492 primerov in 1 izbruh),
- Litva (728 primerov bolezni pri divjih prašičih),
- Latvija (286 primerov),
- Estonija (150 primerov),
- Ukrajina (26 primerov, 22 izbruhov pri prašičih),
- Češka (25 primerov),
- Italija (24 primerov in 2 izbruha),
- Romunija (3 izbruhi).

* Podatki za obdobje od 1. januarja do 15. aprila 2018;

5. meni, da bi morala podpora z nepovratnimi sredstvi iz člena 5(3)(a) Uredbe (EU) št. 652/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ v primeru pojava afriške prašičje kuge vedno znašati 100 %, saj ta bolezen pomeni grožnjo, ki ima velike posledice za javno zdravje in moteče učinke na gospodarstvo;

(1) ULL 189, 27.6.2014, str. 1.

6. zlasti opozarja na nujnost čezmejnega sodelovanja, ki mora biti tako intenzivno kot pri naravnih nesrečah. Poudarja, da ta problem sicer zadeva tudi območja ob zunanjih mejah EU, vendar meni, da je okrepljeno čezmejno sodelovanje neizogibno in nujno. Opozarja, da so potrebni daljnosežnejši in neprekinjeni skupni ukrepi, ki se izvajajo čezmejno, da se stabilizira stanje v sosednjih državah EU (Ruska federacija, Ukrajina, Belorusija, Moldavija);
7. ugotavlja, da lahko kriza, ki je nastala zaradi afriške prašičje kuge, vodi k vrsti družbeno-gospodarskih tveganj. Poleg zaskrbljenosti za javno zdravje in posledic za trg svinjine v EU ter s tem povezanih resnih strukturnih sprememb v proizvodnji prašičjega mesa lahko škoda nastane tudi na drugih gospodarskih področjih, kot so turizem, gozdarstvo, mesnopredelovalna industrija in trgovina. Poleg tega izbruh bolezni vpliva na podobo posameznih držav, pa tudi celotne EU;

Predlagani ukrepi

8. podpira ukrepe Evropskega parlamenta in Evropske komisije za boj proti afriški prašičji kugi, sprejete v okviru sedanje finančne perspektive, vendar meni, da je treba v prihodnjem večletnem finančnem okviru predvideti dodatna sredstva, med drugim za obsežno financiranje znanstvenih raziskav za razvoj učinkovitega cepiva proti temu virusu;
9. poziva k posebni, namenski čezmejni podpori v obliki nepovratnih sredstev za boj proti afriški prašičji kugi v okviru projektov, ki jih skupaj izvajata najmanj dve državi;
10. meni, da bi bilo treba na ravni držav članic in Evropske komisije začeti intenzivne pogovore z zgoraj naštetimi tretjimi državami o skupnih in usklajenih ukrepih za boj proti tej bolezni. Poleg tega je treba preveriti možnosti za podporo teh ukrepov s sredstvi iz čezmejnih programov, namenjenih področju varnosti hrane. Konferenca CORLEAP bi bila lahko primeren forum za razpravo o takšnih čezmejnih ukrepih;
11. vse zainteresirane strani, tj.

- (a) lokalne in regionalne organe,
- (b) lovce in kmete,
- (c) veterinarske službe,
- (d) organe posameznih držav članic in
- (e) medije,

poziva in spodbuja k aktivnemu vključevanju v boj proti afriški prašičji kugi v Evropi, pod vodstvom Evropske komisije in Evropske agencije za varnost hrane (EFSA);

12. poziva k povečanju finančnih sredstev za ukrepe izobraževanja in obveščanja zainteresiranih strani, katerih cilj je krepiti ozaveščenost družbe o afriški prašičji kugi, o njenem preprečevanju in o boju zoper to bolezen, saj pomeni ogromno grožnjo za razvoj podeželja, lokalno in regionalno gospodarstvo, okolje, živinorejo, posledično pa predvsem za ljudi in javno zdravje;
13. lokalne in regionalne oblasti poziva, naj za preprečitev širjenja bolezni obveščajo o tem, kako ravnati s potrebno skrbnostjo, naj neprekinjeno sodelujejo za spodbujanje biološke varnosti, zlasti na majhnih kmetijah, in naj v primeru izbruha bolezni na obmejnih območjih še naprej skupaj ukrepajo. Informacije morajo biti namenjene vsem prašičerejcem in vsem osebam, ki so v stiku z divjimi svinjami;
14. poziva lovce, naj okrepijo epidemiološko spremljanje prostoživečih živali na okuženih območjih in naj povečajo odstrel na območjih, na katerih je preveč divjih svinj. OR pripominja, da se ljudje, v tem primeru predvsem lovci, sicer ne morejo okužiti s to boleznijo, vendar lahko pospešijo njeno razširjanje zaradi:

— stika z okuženimi živimi in mrtvimi živalmi (živalska trupla),

— stika s kontaminiranimi predmeti (npr. obleke, vozila, druga oprema),

— krmljenja živali z okuženim mesom ali mesnimi izdelki (npr. klobasami ali mesom, ki ni bilo toplotno obdelano) iz okuženih živali ali z odpadki, ki vsebujejo okuženo meso (npr. kuhinjski odpadki, pomije, drobovina);

15. meni, da je učinkovitost boja proti afriški prašičji kugi odvisna predvsem od velikosti populacije divjih svinj, zato je treba sprejeti tudi ukrepe za zmanjšanje njihovega števila v prizadetih regijah na velikost populacije, primerno za posamezno območje. Spodbujati je treba programe sodelovanja med področjema kmetijstva in okolja (upravljanje lova, prepoved dodatnega krmljenja, razen če se uporablja kot vaba pri lovu, kmetijske prakse), prilagojene konkretnim razmeram v posameznih državah članicah;
16. ceni dosedanja prizadevanja Evropske komisije za boj proti afriški prašičji kugi, a hkrati predlaga, da tudi v novem programu Obzorje Evropa predvidijo dodatna sredstva za ukrepe na tem področju, saj so vsi razpisi v zvezi z obvladovanjem te bolezni v okviru programa Obzorje 2020 že zaključeni;
17. meni, da bi morale kmetije, ki so utrpel škodo zaradi afriške prašičje kuge, od EU prejeti posebno podporo, in sicer v obliki:
  - (a) povračila protivrednosti okuženih živali, ki jih je bilo treba usmrtiti, brez dodatnih pogojev,
  - (b) uporabe zgodovinskega mehanizma subvencij za obdobje 5 let od ustavitve proizvodnje zaradi uničenja črede,
  - (c) finančne pomoči kmetijam za preusmeritev na drugo vrsto proizvodnje,
  - (d) pomoči za izvedbo vseh ukrepov za zagotavljanje biološke varnosti na kmetijah, ki nadaljujejo s prašičerejo in pitanjem prašičev, pa tudi pomoči v primeru finančnega bremena, ki v kriznih razmerah nastane zaradi zahtevanih ukrepov (preiskave, zahteve pri prevozu ipd.),
  - (e) pomoči prašičerejcem in lastnikom prašičev v primeru izgube prihodka zaradi destabilizacije trga svinjine,
  - (f) podpore kmetijam, ki želijo povečati obseg prašičereje ob izvajanju ukrepov biološke varnosti,
  - (g) podpore za kmetije, ki jih prizadenejo omejitve pri pridelavi rastlin, sprejete zaradi izbruha afriške prašičje kuge,
  - (h) podpore za kmetije, ki so opravljale zakole na kmetiji in proizvajale v majhnem obsegu,
  - (i) odstranitve vseh trupel divjih svinj na stroške države.
18. izraža zaskrbljenost zaradi nadaljnjega širjenja virusa afriške prašičje kuge in Evropsko komisijo poziva k nadaljnjim prizadevanjem ter k spremljanju in oceni ukrepov za boj proti tej bolezni na ravni EU ob sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi.

V Bruslju, 9. oktobra 2019

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ